

Anonimizált változat

Fordítás

C-865/19 – 1

C-865/19. sz. ügy

Előzetes döntéshozatal iránti kérelem

A benyújtás napja:

2019. november 27.

A kérdést előterjesztő bíróság:

Tribunal d'instance de Rennes (Franciaország)

Az előzetes döntéshozatalra utaló határozat kelte:

2019. november 21.

Felperes:

Caisse de Crédit Mutuel Le Mans Pontlieue

Alperes:

OG

[omissis]

2019. november 21-i ÍTÉLET

[omissis]

A KÖVETKEZŐ FELEK KÖZÖTT:

FELPERES:

a CAISSE DE CREDIT MUTUEL LE MANS
PONTLIEUE [omissis], LE MANS [omissis]
[eredeti 2. o.]

ÉS:

ALPERES(EK):

OG

[omissis] ST GRÉGOIRE, [omissis]

A TÉNYÁLLÁS ÉS AZ ELJÁRÁS RÖVID ÖSSZEFOGLALÁSA. A FELEK KÉRELMEI ÉS JOGALAPJAI:

A 2008. augusztus 7-i közjegyzői okiratnak megfelelően a CAISSE DE CRÉDIT MUTUEL LE MANS PONTLIEUE egy ingatlan megvásárlására tekintettel OG és PF számára biztosította az alábbiakat:

– egy 80 275 euró összegű, 300 havi részletben, 4,85% kamatláb alkalmazásával visszafizetendő, MODULIMMO hitel;

- egy 13 200 euró összegű, kamatmentes, 96 havi részletben visszafizetendő hitel.

A kamatmentes hitelt 2016 júliusában visszafizették.

A részletfizetések elmulasztása miatt a CAISSE DE CRÉDIT MUTUEL LE MANS PONTLIEUE 2018. április 26-án tértivevényes ajánlott levélben bejelentette a követelés esedékessé válását és 78 080 euró összeg megfizetését követelte.

2018.május 11-én lefoglalás és értékesítés céljából meghagyást bocsátottak ki OG-val és PF-fel szemben.

A 2018. június 11-én kelt, a tribunal d'instance de Rennes-hez (rennes-i különös hatáskörű elsőfokú bíróság) 2018. június 13-án érkezett keresetében a CAISSE DE CRÉDIT MUTUEL LE MANS PONTLIEUE a 78 602,57 euró összegű követelés behajtása érdekében kérte az OG munkabéréből történő letiltást.

PF-fel szemben azonos kereset előterjesztésére került sor.

A 2018. október 11-i tárgyaláson előterjesztett ellentmondás nyomán a tárgyalást 2018. december 20-ra halasztották, annak érdekében, hogy a hitelező kifejthesse álláspontját az esetleges kétéves elévülési idő, az alkalmazandó kamatláb és a főkövetelés vonatkozásában.

Ezt követően a tárgyalást 2019. február 28-ra halasztották annak érdekében, hogy a hitelező kifejthesse álláspontját a hitelszerződésben és a hitelajánlatban szereplő THM-re vonatkozó esetleges hibát illetően.

A 2018. december 24-i tárgyalási jegyzőkönyv szerint a bíróság jelezte a felek részére azt, hogy egy 80 275 euró összegű hitel arányos THM-je, 583 euró költséggel, és 96 hónap alatt egyenként 384,90 eurós részletekben, ezt követően 204 hónap alatt egyenként 527,55 eurós részletekben megfizetve, a 22,76 euró/hó kötelező biztosítást bele nem értve, a 2002. június 10-i 2002–98. számú rendelet és annak melléklete által megállapított, valamennyi hitelre érvényes jelenérték-számítási módszernek megfelelően számítva 5,364511%-ot tesz ki, amely három tizedesjegyre kerekítve 5,365%, és nem 5,363%, amint az a hitelajánlatban szerepel.

[omissis] [a mutató kiszámításához használt képlet]:

A bíróság jelezte, hogy az, hogy a hitelező által közölt 5,363%-os mutató pontosnak tekinthető-e, amennyiben a THM 5,364511%, olyan kérdés, amely kétséget kizáróan az Európai Unió Bírósága [eredeti 3. o.] elé terjeszhető, amennyiben a THM (2016. október 1-jétől éves THM) kerekítéséhez használt szabály a közösségi jog hatálya alá tartozik.

[omissis] [nemzeti eljárás]

Írásbeli beadványaiban [omissis] a CAISSE DE CREDIT MUTUEL LE MANS PONTLIEUE [omissis] azt kéri, hogy a bíróság:

- utasítsa el OG és PF valamennyi kérelmét, keresetét és jogalapját;
- az OG és PF munkabérére vezetett végrehajtásra vonatkozó kérelmét ítélje elfogadhatónak és megalapozottnak;
- állapítsa meg, hogy a fizetésre kötelezés iránti keresete nem évült el;
- állapítsa meg, hogy keresetének jogalapja végrehajtható okirat;
- mondja ki, hogy a szerződés szerinti kamatláb csökkentésének nincs helye;
- a 2018. június 11-én előzetesen megállapított 78 663,46 euró összegű követelés behajtása érdekében rendeljen el OG és PF munkabérére vezetett végrehajtást;

[omissis]

A CAISSE DE CRÉDIT MUTUEL LE MANS PONTLIEUE ellenzi az alpereseknek az előzetes döntéshozatal iránti kérelem előterjesztésére vonatkozó kérelmét. Álláspontja szerint ugyanis az alkalmazandó szabály egyértelmű, figyelemmel különösen a Cour de cassation (semmitőszék, Franciaország) ítélkezési gyakorlatára, amely elutasítja a hitelfelvevőnek az éves THM hibájára vonatkozó hivatkozását, amennyiben a hiba nem érinti az első tizedesjegyet.

Egyébiránt úgy ítéli meg, hogy OG-nek és PF-nek az éves THM semmisségére vonatkozó hivatkozása az ötéves elévülésre tekintettel elkésett, mivel az aktust 2008. augusztus 7-én kijavították.

Az ügy érdemét illetően az eljáró bíróság úgy véli, hogy a hitelfelvevők – akik nem bizonyították, hogy a hitelajánlatot versenyeztették volna – nem szenvedtek semmilyen kárt.

Ezenkívül úgy értékeli, hogy saját – az éves mutató 12-vel történt elosztásán alapuló – számításai az ítélkezési gyakorlatnak tökéletesen megfelelő standard hónap szabályával együtt semmiféle hibában nem szenvednek, az eljáró bíróságnak az alperes által is átvett számítási módja pedig nem alkalmazható.

Az eljáró bíróság úgy véli továbbá, hogy keresete nem évült el, összegét illetően tökéletesen megalapozott és ellenzi a türelmi időre vonatkozó kérelmet.
[eredeti 4. o.]

OG [omissis] a PF-et [omissis] is érintő, írásbeli beadványaiban kéri:

az ügy érdemi elbírálását megelőzően,

- az 1998. február 16-i 98/7/EK irányelvnek a francia belső jog által történő értelmezésére vonatkozó előzetes döntéshozatal iránti kérelem előterjesztését az Európai Unió Bíróságához;

az ügy érdemét tekintve:

- a szóban forgó hitelkamatra vonatkozó rendelkezés semmisségének megállapítását,

- elsődlegesen a CAISSE DE CRÉDIT MUTUEL LE MANS PONTLIEUE kamatokra és a költségekre vonatkozó követelésének elutasítását, valamint tartozása 33 179;98 euró összegben történő megállapítását;

- másodlagosan a szerződés szerinti kamatlábaknak a törvényes kamatlábbal történő felváltását, valamint a tőkeösszeg és a még fennmaradó törvényes kamatmérték közötti, továbbá a már megfizetett szerződés szerinti kamatláb összege és a visszamenőleges hatállyal alkalmazandó törvényes kamatláb közötti különbséget megterítésének elrendelését;

- minden esetben a leghosszabb határidő biztosítását részükre, annak megállapításával, hogy az így biztosított határidő alatt fizetendő összegeket nem terheli kamat;

[omissis]

Az alperes úgy véli, hogy az ötéves elévülési határidő kezdete az a nap, amikor a keresetindítás lehetőségét biztosító körülményről tudomást szereztek, vagyis amikor a bíróság e jogalapot hivatalból felhozta. Hozzáteszi, hogy – amint arra a Bíróság emlékeztetett – egy szerződésben az éves THM feltüntetése alapvető jelentőséggel bír, továbbá kiemeli, hogy e mutató – a jellegénél fogva – meghatározó eleme a fogyasztó beleegyezésének.

A HATÁROZAT INDOKAI

AZ ÉVES THM –RE VONATKOZÓ HIBÁRÓL

1. A jogalap elévüléséről

A code de procédure civile (a polgári eljárásról szóló törvénykönyv) 122. cikke értelmében elfogadhatatlansági ok bármely olyan jogalap, amely az ellenérdekű fél kérelme elfogadhatatlanságának – az ügy érdemi vizsgálata nélkül történő – megállapítását célozza, a jogos érdek hiánya, elévülés, jogvesztő határidő, illetve jogerős határozat folytán az eljárási jogosultság hiánya miatt.

Mivel a jelen ügyben a szóban forgó hitelszerződést 2008. augusztus 7-én kötötték meg, a bank úgy véli, hogy hitelfelvevőknek az éves THM hibájára vonatkozó hivatkozása már nem elfogadható. **[eredeti 5. o.]**

Először is, azt kell megállapítani, hogy az említett jogalapra a bíróság hivatkozott, amely semmi esetre sem tekinthető félnek. Az ilyen elévülés ugyanis csak a keresetre és az e keresettel szemben válaszként előterjesztett viszontkereseti kérelemre alkalmazható. Az elévülés tehát csak a felekre alkalmazandó, nem pedig a bíróságra. Mivel egy jogalap hivatalból történő figyelembevételét a bíróság a törvény tiszteletben tartásának céljából kezdeményezi, ezért nem félként jár el és nem kérelmet terjeszt elő. Eppen ezért a bíróság kezdeményezése nem nyilvánítható „elfogadhatatlannak”.

Ezenfelül a kifogásolt elévülés kiindulási pontja vonatkozásában a bíróság nincs a hitelfelvevővel azonos helyzetben, mivel utóbbinak lehetősége lehetett volna arra – feltételezve, hogy kellőképpen tájékozott a fogyasztóvédelmi jog rejtelseit illetően –, hogy a szerződés aláírásától kezdve észlelje az ügyben alkalmazandó rendelkezések be nem tartását, így tehát gondatlanságáról tett tanúbizonyságot, amikor hagyta letelni az elévülési időt. A bíróság viszont nyilvánvalóan csak az eljárás megindulásának pillanatában szerez tudomást a szerződésről, az állítólagos elévülési idő legkorábbi kezdőidőpontja így csak az adott ügy eljáró bíróra történő szignálásának dátuma lehet.

Továbbá, mindezek hivatalból történő figyelembevételét a jogalkotó nem korlátozta semmiféle határidővel. [omissis] [a jogszabályok múltbeli alakulása]

Végül, tekintettel az Európai Unió Bíróságának ítélezési gyakorlatára, ellentételezni kell „az eladó vagy szolgáltató és fogyasztó közötti egyenlőtlen helyzetet, [amit] csak az e jogvitákban eljáró nemzeti bíróság szerződő feleken kívüli, pozitív beavatkozása [egyenlíthet] ki” – (a Bíróság 2016. április 1-jei Radlinger ítélete, C-377/14, 66. és 67. pont), ami alapján a nemzeti bírónak az általa megállapított szabálytalanságokra – különösen a súlyosabb szabálytalanságokra – hivatalból fel kell hívnia figyelmet (a Bíróság 2016. november 16-i Home Crédit Slovakia ítélete, C-42/15, 70. és 71. pontok) és saját

belső joga nem tilthatja meg számára, hogy ezt meghatározott határidő elteltével megtegye (a Bíróság 2002. november 21-i Cofidis ítélete, C-473/00).

Emellett jeles példája a tisztességes eljárásnak az, ha az eljáró bíró, amennyiben szükségesnek tartja, a fél gyengesége vagy hanyagsága esetén fellép helyette.

A felek vonatkozásában fel kell hívni a figyelmet arra, hogy a perben álló felek a viszontkereseteket és a védekezés jogalapjait azonos módon fogalmazzák meg. Ha az adós kereseti kérelmei kizárólag a vele szembeni kérelmek elutasítására irányulnak, akkor az a polgári eljárásjogról szóló törvénykönyv 71. cikke értelmében pusztán a védekezés jogalapjának tekintendő, amelyre az elévülés nincs hatással.

A kamatkövetelés elenyészésére vagy az éves THM semmisségére hivatkozás az érdemi védekezés körébe tartozik, mivel ezek olyan jogalapot képeznek, amely az ellenérdekű fél kereseti kérelmének – érdemi jogi vizsgálatot követő – megalapozatlanság miatti legalább részleges elutasítását célozzák, anélkül, hogy ahhoz az esetleges többletfizetés megtérítésére vonatkozó viszontkereset kapcsolódna. [eredeti 6. o.]

Végül nem bizonyított az sem, hogy – az erre nem figyelmeztetett – OG és PF hitelfelvevők személyesen állapították volna meg az adott futamidőre szóló éves THM kiszámításának azon hibáját, amely nem egyszerűen bizonyos költségek kifejejtéséből, hanem általános számítási hibából ered.

Így a jogalap elévülésére az alperessel szemben nem lehet hivatkozni.

Következésképpen az előterjesztett elfogadhatatlansági okot el kell utasítani.

2. Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésről

A fogyasztói hitelre vonatkozó tagállami törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezések közelítéséről szóló 87/102/EGK irányelv módosításáról szóló, 1998. február 16-i 98/7/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv II. melléklete meghatározza az éves THM kiszámításánál alkalmazandó matematikai képletet és az alábbiakat írja elő (a d) pontban foglalt megjegyzés):

„A számítás eredményét legalább egy tizedes pontossággal kell megadni. A következő szabály alapján történik a kerekítés adott tizedesre. Ha a következő tizedes helyén álló számjegy 5 vagy annál nagyobb, akkor az adott tizedes helyén álló számjegyhez egyet kell hozzáadni.”

E szabályt megismétli a 87/102/EGK tanácsi irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2008. április 23-i 2008/48/EK irányelv, majd legutóbb az ingatlanokhoz kapcsolódó fogyasztói hitelmegállapodásokról szóló, 2014. február 4-i 2014/17/EU irányelv, a következő megfogalmazásban:

„A számítás eredményét legalább egy tizedesnyi pontossággal kell kifejezni. Ha a következő tizedeshelyen álló számjegy 5 vagy annál nagyobb, akkor az azt megelőző tizedeshelyen álló számjegyet eggyel növelni kell.”

A közösségi jogból eredő matematikai képletet a belső jogban a fogyasztásról szóló törvénykönyv R 314–3. cikkének (korábbi R 313–1 III. cikk) melléklete megismétli és a kerekítési szabályt az említett melléklet d) pontja fogalmazza meg (*„A számítás eredményét legalább egy tizedesnyi pontossággal kell kifejezni. A következő szabály alapján történik a kerekítés adott tizedesre: Ha a következő tizedes helyén álló számjegy 5 vagy annál nagyobb, akkor az adott tizedes helyén álló számjegyhez egyet kell hozzáadni”*). A fentiekben hivatkozott kerekítési szabály 2016. szeptember 30-át megelőzően formálisan kizárólag a fogyasztói hitelekre volt alkalmazandó, azonban az ítélkezési gyakorlat annak alkalmazását kiterjesztette az ingatlanhitelekre is. 2016. október 1-jétől e kiterjesztést az ingatlanhitelek vonatkozásában a 2016. június 29-i 2016–884. számú rendelet fogalmazza meg.

Nyilvánvaló, hogy a fenti d) pontban foglalt szöveget alkotó két mondat kiegészíti egymást: az első mondat (*„A számítás eredményét legalább egy tizedesnyi pontossággal kell kifejezni”*) legalább egy tizedesjegy feltüntetését követeli meg: a „tizedesjegy” kifejezés ugyanis minden egyes, a vesszőtől jobbra lévő számra – és nem csak egyetlen helyiértékre – utal; így a „pontosság” kifejezés (amelyhez a „matematikai” jelző nem kapcsolódik) ebben az első mondatban a „helyiérték pontossággal” szinonimája. **[eredeti 7. o.]**

A második mondat (*„A következő szabály alapján történik a kerekítés adott tizedesre. Ha a következő tizedes helyén álló számjegy 5 vagy annál nagyobb, akkor az adott tizedes helyén álló számjegyhez egyet kell hozzáadni”*) a feltüntetett utolsó tizedes helyén álló számra vonatkozó kerekítési szabály (amely lehet akár az első tizedes helyén álló is, ha a hitelező csak egyetlen helyiértéket tüntet fel): e tizedest kell a következő tizedes értékétől függően alakítani.

A szerzők többsége és a brüsszeli Bizottság is ezt az értelmezést követi [omissis]. [jogtudományi hivatkozás]

A Cour de cassation (semmitőszék) más értelmezést követ. Véleménye szerint a cikk első mondatában (*„A számítás eredményét legalább egy tizedesnyi pontossággal kell kifejezni”*) a „pontosság” kifejezés az eredmény matematikai helyességére (nem pedig a helyiértékek számára) utal, továbbá szerinte az érintett tizedes az első tizedesjegy érteke, azaz 0,1. Úgy ítéli meg továbbá, hogy a hitelszerződés szerinti kamatláb akkor is pontos, ha ez utóbbi kamatláb és a tényleges kamatláb közötti különbség *„alacsonyabb mint a fogyasztásról szóló törvénykönyv R 313-J. cikke (a jelenlegi R 314–3 cikk) által meghatározott tizedes”* (Civ. 1., 2014. november 26, 13–23033., és Civ. 1., 2015. április 9., 14–14216.). A Cour de cassation (semmitőszék) tehát egészen egyszerűen nem alkalmazza a d) pontban foglalt szöveg második mondatát, összekeverve az első mondat szerinti pontosságot és a matematikai helyességet. Márpedig ezen

értelmezés – különösen az ingatlanhitelek területén – a verseny torzulását eredményezheti: megismételve a 2015. április 9-i, a fentiekben idézett 14–14216. számú ítéletből vett példát, ténylegesen sokkal vonzóbb egy 5,79%-os kamatláb eltüntetése (sőt, egy 5,75%-osé, amelyet 5,8%-ra kellene kerekíteni), mint a valójában 5,837% vagy 5,84%-os kamatláb feltüntetése, noha a költségek és törlesztőrészek valójában azonosak. Egy 500 000 euró összegű, 30 évi futamidejű hitelnél a potenciális hitelfelvevő természetesen inkább a (lefelé kerekített) 5,75%-os értékkel feltüntetett, magasabb THM-et választja majd, mint a (valós) 5,84%-os THM-et, mivel így nem elhanyagolható megtakarítást ér el (amelynek összege a jelen példára vetítve, a hitel futamidejére 8103,07 euró lenne).

A jelen ügyben a hitelajánlatban feltüntetett THM 5,363%, míg a tényleges kamatláb 5,364511%; mivel a kettő közötti különbség kevesebb, mint 0,1, a d) pontban foglalt szöveg Cour de cassation (semmitőszék) általi értelmezése alátámasztaná a közzétett 5,363%-os kamatlábat, noha a jelzett utolsó tizedesjegy téves. Márpedig, egy 80 275 euró összegű, 300 havi futamidejű hitelnél, a potenciális hitelfelvevő természetesen inkább a 5,363%-os értékkel feltüntetett, magasabb THM-t választja majd, mint a 5,365%-os THM-et, mivel így várakozása szerint megtakarítást ér el, bármekkora is legyen az.

Figyelembe véve a d) pontban foglalt szöveg szerinti kerekítési szabály értelmezésének gyakorlati jelentőségét, és mivel a fogyasztói hitelek, az ingóságok és ingatlanok egészére alkalmazható közösségi jogi szövegről van szó, a Bíróság feladata annak megállapítása, hogy e szabályt hogyan kell értelmezni.

Márpedig a Cour de cassation (semmitőszék) kategorikusan elutasítja az Európai Unió Bíróságához való fordulást [omissis] [**eredeti 8. o.**] [omissis]. [hivatkozás az ítélezési gyakorlatra]

2017-ben hasonló ügyekben a tribunal d’instance de Limoges (limoges-i különös hatáskörű elsőfokú bíróság, Franciaország) a kerekítési szabállyal kapcsolatban két alkalommal is kérdéssel fordult a Bírósághoz [omissis], a hitelezők azonban – az előzetes döntéshozatal iránti kérelem előterjesztését követően mindkét alkalommal – jelentős összegeket elvesztve inkább elálltak a pertől és a keresettől [omissis], minthogy bevárják a Bíróság döntését.

Ennek következtében egy új előzetes döntéshozatali kérdés merül fel.

A fenti indokok alapján

Az elsőfokú bíróság közbenső ítélettel,

- **ELUTASÍTJA** az elfogadhatatlansági kifogást;
- az alábbi kérdést **TERJESZTI** az Európai Unió Bírósága elé előzetes döntéshozatal céljából:

Amennyiben a fogyasztónak nyújtott hitel éves teljes hiteldíj mutatója 5,364511%, akkor az 1998. február 16-i 98/7/EK irányelvben, a 2008. április 23-i 2008/48/EK irányelvben és a 2014. február 4-i 2014/17/EU irányelvben meghatározott szabály értelmében – amely szerint: „A számítás eredményét legalább egy tizedesnyi pontossággal kell kifejezni. Ha a következő tizedeshelyen álló számjegy 5 vagy annál nagyobb, akkor az azt megelőző tizedeshelyen álló számjegyet eggyel növelni kell” – pontosnak tekinthető-e az 5,363%-os mértékű THM feltüntetése?

[omissis]

MUNKADOKUMENTUM